

מסורת הש"ס

לולב וערבה פרק רביעי סוכה

מו.

עין משפט
נר מצוה

(ב) פסחים ז: (מספ"ק)
כריתס פ"ו ה"ו (ג) ס
ותמחם כח (מספ"ק)
(ד) (מספ"ק) (ה) (מספ"ק)
(ו) שבת כ"ג ע"ב (ז) ר"ל
(ח) (כריתס מ"ג) (ט) ר"ל
(י) (מספ"ק) (יא) (מספ"ק)
מספ"ק מ"ג: פסחים ז: (מספ"ק)

תורה אור השלם

זכר ימות עולם בני
שנות דור ודור שאל
אבן חן וקנין ואמרו
ק"ר
דברים לב: ו
ג' ברוך ארץ יום
יעקב קלנ האל שרענו
סלה תהלים סח: ב

הנהגות בה"ח

(ב) רש"י ד"ה סוכה נר
וה' לנר על ראייה
הנאשנה:

הנהגות הגר"א

(א) תוס' מ"ה הערה
לפסחים סוכה לטו. ומק
וה' על פסחים סוכה:

רבינו חננאל

והנהגות עלה דר' יוחנן
מיהא מתניא דקתני לולב
שבעה וסוכה יום אחד.
ומשני לולב שבעה ביום
שבת המוקדש קיים, לולב
יום אחד ואירגו. סוכה
גמא היא, דתניא תפילין כל
שמיני מברך עליהן
דבר רבי, והכמים אומרים
אין מברך עליהן אלא
שחרית בלבד, ור' יוחנן
דאמר כרבי, ואע"ג דאמר
רבה בר רב הונא הלכה
במסכת, לא עבדי כדאמר
בשמיני, אלא כל אימת
דמנא ליה מברך, רבנן דבי
רב אשי, כל אימת דהו
משמש בהו מברך, אמר
רבי יוחנן דאמר שמואל
מצות לולב כל ז', ואף רב
סבר מצות לולב כל ז',
דאמר בר חיאי בר אשי
אמר רב המדליק נר חנוכה
צריך לברך, ביום ראשון
המדליק מברך ג' והוראה
מברך ב' יו, ור' הושע ב' יו
לוי אמר יום ראשון מצות
לולב, מיכן ואילך מצות
קנין, וכן אמר ר' יצחק.
ת"ר הערשה סוכה לעצמו
אמר ברוך שהחיינו, נכנס
לישב בה מברך יושב
בסוכה, היתה עשויה אם
יכול לחדש בה דבר
מברך אותה מיד, שהחיינו.
ואם לאו לכשיכנס בה
מברך ששים, אמר רב
אשי, רב כהנא מסור
לחו לכולהו הני בינחא
אכסא דקידושא, ת"ר הו
לפניו מצות הרבה אמר
ברוך אשר קדשנו במצותיו
ועני על הפסוק, ר'
יהודה אמר ברוך על
כל אחת ואחת, מברכין
ברוך ה' יום יום, כל יום
יומן תן לו מעין ברכותיו,
כלומר אם היא שבת סוכה
ברכת שבת ואם יום טוב
הוא מברך ברכת יום
טוב, הכא כפי כל מצוה
ומצוה תן לו ברכותיו,
כפי עמלה, והלכתא כו'
יהודה, אמר ר' יצחק
לא כמדת הק"ב (ת"ר) מות
בשר ודם.

העושה לולב. עברך יום טוב: לעצמו. ולא לאחרים: כלן כוונן
כיום המקדש. מברכין עליו כמקדש כל שצעה דמדאורייתא היא
כרבי יוחנן דתלי טעמא דבאורייתא: כל זמן שמנין. ואפילו
חוללן ומניחן מלה פסחים ביום. וגבי
לילות מימים וכחד יומא אריכא הוא
מברכין עליה בכל יום דהוא דומיא
דחולן ומניח: אלא שחרים. ובסוכה
נמי כיון דכחד יומא הוא סגי בברכה
של יום ראשון: ולא עבדי כשפעס.
אלא כל זמן דמנח תפילין מברך:
הכי גרסינן ואנן נמי כרבי עבדינן
ומברכין כל שבעה. ואע"ג דכחד
יומא הוא, וכלול נמי כל שבעה
אע"ג דמדברין מברכין עליה כי
הכי דמברכין נר חנוכה וצמניה
דרבנן דקס ליה רב ושמואל כחד
שעתא כלול ורבינן נמי משמיה
דר' יוחנן אמר לולב שבעה: דמשמיה
כסו. דקיימא לן חייב אדם למשמש
בתפילין כל שעה ק"ו מלך בפ"ק
דיומא (דף ז'): מלוא לולב שבעה.
לכרעה: יום ראשון מלוא לולב.
לאורייתא ועיקר וצעה: ברכה:
מללן ואילן מלוא וקנין. רבן יוחנן
בן זכאי וסיעתו ודרבנן לא בעיא
ברכה: ואף רב סבר לה כל שבעה.
כפי ברכה למלוא לולב ואף על גב
דמדברין הוא כפי ברכה: דאמר
רב. נר חנוכה דמדברין היא וצעה
ברכה הכא נמי לא שאל: הווא
נר חנוכה. קאי על שאלה הדליק
ביתו ועובר ברכות הרבים והוא
אותה כפמתי שרל שמונה להניח
בפסח צריך לברך על (א) הראשונה:
מברך ששים. שהחיינו ושעשה נסים
שאלן על הוראה לברך להדליק הנר:
מללן ואילן. זמן יכא: המדליק
מברך. להדליק נר ושעשה נסים:
והוראה. שעשה נסים לחודיה:
והיין לולב. הווא ואלו מדבריהם:
ממני לה כהדיא. להא דרבי גבי
לולב ולא שאל לה מכלל דנר חנוכה:
מברך ששים. לישן כסוכה חומן:
מלוא הכרעה. ליעול לולב לישן
כסוכה להניח תפילין להשעע
צליית: על המלוא. ואלא יד
טול: כל יום יום מעין ברכותיו.
של שבת מעין של שבת של חול מעין של
חול של יו"ט מעין של יו"ט המאורע:
מחזיק

מברך שמים ורואה אחת ומאי מברך ברוך אשר קדשנו במצותיו
וצונו להדליק נר (של) חנוכה והיין צונו מלא תסור ורב נחמן בר יצחק
אמר ישאל אביך ויגדך (מאי) ממועט זמן אימא ממועט נס גם כל יומא
איתיה) רב נחמן בר יצחק מתני לה בהדיא אמר רב כל שבעה מצות
לולב ת"ר העושה סוכה לעצמו אומר ברוך שהחיינו כו' נכנס לישב
בה אומר ברוך אשר קדשנו כו' היתה עשויה ועומדת אם יכול לחדש
בה דבר מברך אם לאו לכשיכנס לישב בה מברך ששים אמר רב אשי
יחינא ליה לרב כהנא דקאמר להו לכולהו אכסא דקדושא ת"ר היו לפניו
מצות הרבה אומר ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו על המצות רבי יהודה
אומר 'מברך על כל אחת ואחת בפני עצמה א"ר זירא ואיתימא רבי חנינא ר' פפא
הלכתא כרבי יהודה ואמר רבי זירא ואיתימא רבי חנינא בר פפא מ"ט
דבריה יהודה דכתיב 'ברוך ה' יום יום' וכי ביום מברכין אותו וכלילה אין
מברכין אותו אלא בא לומר לך בכל יום ויום תן לו מעין ברכותיו הכא נמי
בכל דבר ודבר תן לו מעין ברכותיו 'ואמר ר' זירא ואיתימא ר' חנינא בר
פפא בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם מדת בשר ודם כלי ריקן
כידם לקיים המלוא וטעם ראשון ניחא ללא תיקשי ליה מוחה ועוד יש לפסח דלן שייך לתקן
לחברג

העושה סוכה לעצמו. דיוקא נקט לעצמו אכל לאחר לא
מברך מיד להאי חנא דסבר דלן מברך לעשות
כדדייקין פ' התכלת (מנחות דף מב. וסס:) ואיכא חנא דמי בירושלמי
בפרק הירואה עשה לעצמו מברך לעשות סוכה עשה לאחר מברך
[לעשות סוכה] (לשמו):

העושה סוכה לעצמו מברך. שהחיינו. צריך לפרש
טעם מאי שאל דיש מצות שמקני
לברך שהחיינו ויש מצות שלא מקני
בעשיית סוכה ולולב מקני כדאשכחן
הכא ובעשיית צליית ותפילין לא
מקני דממוכח פרק התכלת (ג"ו
סס) דמפרש ר' יוחנן מאי מברך
תפילין של יד ותפילין של ראש ואילו
לעשות תפילין לא מברך ללא חשיב
ליה וכמו כן יש לדקדק דשהחיינו
נמי לא מברך מדלא חשיב לה וכן
אפדיון הכן מברך שהחיינו כדאיתא
בסוף פרק ערבי פסחים (פסחים דף
קכא:) ואילו אמילא לא מברך ללא חשיב
חשיב כפ' התכלת (מנחות סס) ובסוף
ר"א דמילה (שבת דף קלז:) כהדי
ברכות של מילה וכן אקרינא
מגילה מברך שהחיינו כדאיתא בריש
הקורא את המגילה עומד (מגילה דף
כא:) ואילו אקרינא הלל לא מברך
וגרסא דמלוא שיש עליה שמהה מקני
שהחיינו ודאמרין כהרואה (ברכות
דף מ.) דמברך על כלים חדשים
כגון רב שריא גלון ללא שמכין
עלה דמסקינן בפרק כל מעשרין
(פירוש ד' מ:) דנענין מיד דלמי
מומן לזמן וקסא דרבינן הכין:
נכנס לישב בה. מברך לישב
בסוכה. מדלא קאמר
מברך שמים כדקתני סיפא בעשייה
ועומדת ואין יכול לחדש צה דבר
משמע דפסיק אהא דברין אעשייה
שהחיינו ומימה ומיפוק ליה דמברך
משום יו"ט כמו שמברכין איס טוב
דפסח ועזרת וכל שאר ימים טובים
ושמא כיון דסוכה מתמח בר קמחא
סכרל הוא דמן דידה א"ר שריב
בחול פטור הוא אף כגון דמן כי
קא אתי מתמח מועד קאחי אפילו
כלא יום טוב כדאמר לקמן (דף מ:)
דאי לא ברין האיצטל מברך למחר
או ליומא אחרת:

דברל אימת דמשמש מברך.
דמלוא למשמש כגון שלא
יסח דעתו דכפרק קמא דיומא
(ד' ז') ילפינן מליץ ומה ליץ שאין
כו אלא אכרעה אחת ולא אחרת
מאי הוא מברך אם מברכין לשמור
את חוקיו כמו שמברכין כתר
דמסלקין תפלתו או להניח כמו
שמברכין בשעת הנחה כדאיתא
בהקומץ רבה (מנחות דף לו. וסס)
דכא הכי מונחין ועומדין ומסתברא
דמברכין לשמור חוקיו כמו דמברכין
לשמור כתר דמסלקין תפלתו כדאיתא
פרק בא סימן (נהד דף כא:):

הוראה נר של חנוכה צריך.
צריך. צריך לפרש
מלוא מלוא
כגון לולב וסוכה לא מקני לברך
לרואה אלא נר נר חנוכה משום
חגיגות הגם וגם משום שיש כמה
כני אדם שאין להם בתיים ואין
כידם לקיים המלוא וטעם ראשון ניחא
ללא תיקשי ליה מוחה ועוד יש לפסח
דלן שייך לתקן לחברג

ל א מ"י פ"ה מהלכות
ברכות הל' ט ופ"ו
מהלכות לולב הל' ו סמ
פסין כו ועשין מר טושיע
א"ר מ' תרילא פסין ה:
ל א ב מ"י פ"ו מהלכות
לולב הל' טו
טושיע א"ר מ' תרסב
פסין ה:
ל א ב מ"י פ"ה מהל'
ברכות הל' ח ט
ופ"ו מהלכות סוכה הל' א
סמ פסין מר טושיע א"ר
ל א ב מ"י פ"ו מהלכות
סוכה הל' טו
פסין מר טושיע א"ר מ'
סמ פסין ה:
ל א ב מ"י פ"ה מהלכות
סוכה הל' טו
פסין מר טושיע א"ר מ'
סמ פסין ה:
ל א ב מ"י פ"ה מהל'
ברכות הל' טו
פסין מר טושיע א"ר מ'
סמ פסין ה:
ל א ב מ"י פ"ה מהלכות
ברכות הל' טו
פסין מר טושיע א"ר מ'
סמ פסין ה:

מוסף רש"י
בכל יום יום תן לו
מעין ברכותיו. כשת
מניין שבת, כו"ט מעין
יו"ט (ברכות מ.)

